

Sygn. akt I CSK 628/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSA Elżbieta Fijałkowska

Protokolant Justyna Kosińska

w sprawie z powództwa B. Spółki z o.o. Spółki komandytowej w D.
przeciwko Województwu P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 12 września 2014 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 czerwca 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód B. Sp. z o.o. spółka komandytowa domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - Województwa P. kwoty 530.357,35 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że kwota ta, zgodnie z umową z dnia 22 września 2009 r. o dofinansowanie projektu w ramach osi priorytetowych I-VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa P. na lata 2007 - 2013 - wersja refundacja, miała być mu przekazana tytułem płatności końcowej za realizację projektu pn. „Rozszerzenie zakresu działania przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie innowacji w procesie produkcyjnym poprzez zastosowanie nowej technologii”.

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 4 lutego 2013 r. uwzględnił powództwo. Ustalił, że strony zawarły w dniu 22 września 2009 r. umowę o dofinansowanie wyżej wskazanego projektu, zgodnie z którą pozwany zobowiązał się do pokrycia 55% wydatków kwalifikowanych poniesionych przez powoda, stanowiących kwotę 558.270,90 zł, na wprowadzenie nowej technologii wytwarzania rynien i rur z blachy stalowej. Środki przekazywane były zgodnie z § 5 i § 6 umowy, przy czym płatność końcowa nastąpić miała po złożeniu wniosku o płatność końcową, zatwierdzeniu przez Instytucję Zarządzającą Programem, akceptacji części sprawozdawczej z realizacji projektu zawartej we wniosku o płatność końcową, przeprowadzeniu kontroli na zakończenie realizacji projektu, stwierdzeniu przez Instytucję Zarządzającą Programem prawidłowej realizacji projektu. W dniu 3 lutego 2010 r. pozwany przeprowadził kontrolę na zakończenie realizacji projektu ustalając kwotę dofinansowania na 530.357,35 zł, (po dokonaniu korekty o kwotę 27.913,55 - kwota ta dochodzona była przez powoda w odrębnym postępowaniu) uzależniając jej wypłatę od podpisania przez powoda aneksu do umowy w zakresie aktualizacji kwartalnego zapotrzebowania na środki. Aneks nie został podpisany, wobec czego pozwany odmówił przekazania powodowi należnej kwoty.

W ocenie Sądu Okręgowego zapis umowy co do poprzedzenia przekazania beneficjentowi kwoty dotacji, złożeniem przez niego zaktualizowanego aneksu do umowy i kwartalnego zapotrzebowania na środki, ma charakter techniczny i porządkujący oraz poprawiający sprawność postępowania. Wymóg ten nie został zastrzeżony w umowie, a więc brak podstaw do obciążania powoda negatywnymi

skutkami związanymi z odmową zawarcia aneksu, zwłaszcza, że aneks nie był potrzebny skoro powód wywiązał się z terminu zakończenia realizacji projektu.

W apelacji od tego wyroku pozwany zarzucił: obrazę prawa materialnego tj. art. 353¹ w zw. z art. 486 § 2 k.c. w zw. z art. 206 ustawy o finansach publicznych (art. 209 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.) w zw. z § 1 pkt 22 i § 5, 6, 7 umowy o dofinansowaniu z 22 września 2009 r. w brzmieniu aneksów z 9 grudnia 2009 r., 30 grudnia 2009, 11 marca 2010 r. i 11 kwietnia 2011 r.; art. 117 w zw. z art. 52 i 127 ust. 2 pkt 1, art. 169 ust. 3, art. 184, art. 206, art. 211 ustawy o finansach publicznych w zw. z art. 120 i 123 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z § 5 pkt 5a w zw. z § 2 pkt 4 w/w umowy o dofinansowanie; art. 53 i 54 ustawy o finansach publicznych w zw. z art. 4 i art. 8 pkt 1, art. 10 i art. 11 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także naruszenie przepisów prawa procesowego art. 233 w zw. z art. 227 k.p.c., art. 217 § 2 w zw. z art. 6 k.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego, dzieląc ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Podkreślił jednocześnie, że w rozpatrywanej sprawie nie zachodziła konieczność analizy postanowień umowy i zachowania ich przez powoda co do składania kwartalnego zapotrzebowania na środki, skoro tego rodzaju dokument wymagany był w przypadku przekazywania beneficjentowi środków dofinansowania w formie refundacji – w trakcie wykonywania projektu – w postaci płatności pośrednich, a powód domagał się dofinansowania kosztów inwestycji po jej zakończeniu, w formie płatności końcowej. Ponadto wskazał, że ocena zachowania powoda mogła być dokonana, ze strony pozwanego, wyłącznie pod kątem spełnienia warunków umożliwiających płatność końcową. Skoro zostały one spełnione, to brak podstaw do analizy przepisów ustawy o finansach publicznych, do których brzmienia, ze wskazaniem konkretnego przepisu, umowa się nie odwołuje.

Skarga kasacyjna strony pozwanej została oparta na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia prawa procesowego skarżący zarzucił obrazę art. 233 § 1 i art. 227 w zw. z art. 378 § 1 i art. 391 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w brzmieniu przed dniem 16 września 2011 r. i art. 6 k.c., art. 233 § 1, art. 378 § 1 oraz art. 391 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 328

§ 2 w zw. z art. 378 § 1 i art. 387 oraz art. 391 k.p.c., a w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego podniósł obrazę art. 120 § 1 k.c. w zw. z art. 184 ust. 1 i art. 206 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych w zw. z § 1 pkt 22 i § 5 ust. 5a i 6, § 6 ust. 3 i 5 pkt 1, 3, 4, § 7 ust. 1 i 4 umowy o dofinansowanie, art. 65 § 2 w zw. z art. 120 § 1 k.c. i § 5 ust. 5a, § 6 ust. 5, § 7 ust. 4, § 17 ust. 3 i § 22 umowy o dofinansowanie oraz art. 5 pkt 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w zw. z art. 2 ust. 2 i art. 57 ust. 1 rozporządzenia Rady z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, art. 117 ust. 1 i 2 w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 2, art. 53, art. 127 ust. 2 pkt 5, art. 169 ust. 3, art. 184 ust. 1 i art. 206 ust. 2 ustawy o finansach publicznych w zw. z art. 120 § 1 k.c. w zw. z § 5 pkt 5a i § 17 ust. 3 umowy o dofinansowanie. W oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawa kasacyjna naruszenia przepisów postępowania była uzasadniona. W obowiązującym w postępowaniu cywilnym modelu tzw. apelacji pełnej sąd drugiej instancji jest sądem meriti. Podkreśla to między innymi art. 382 k.p.c., który stanowi, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku całego postępowania. Jest zatem oczywiste, że na sądzie drugiej instancji spoczywa obowiązek wskazania ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych stanowiących podstawę jego rozstrzygnięcia. W przypadku, w którym sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji wystarczające jest wskazanie, że sąd drugiej instancji dokonał takiej oceny. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera jednak takiego stwierdzenia. Wskazuje ono natomiast na dokonanie przez Sąd Apelacyjny własnych ustaleń faktycznych, obejmujących pewien fragment okoliczności w jego ocenie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jednakże bez wskazania i analizy dowodów, które stanowiły podstawę tych ustaleń. Powyższe uchybienia stanowią istotne naruszenie przepisów postępowania dotyczących podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 378 k.p.c. sąd drugiej instancji ma obowiązek rozważenia zarzutów zawartych w apelacji. Strona pozwana w apelacji zarzuciła między innymi naruszenie art. 233 k.p.c. w wyniku wybiórczej i dowolnej oceny materiału dowodowego oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez brak dostatecznego wskazania motywów zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego nie wskazuje, aby zarzuty te, których rozpoznanie miało znaczenie dla sposobu rozpoznania sprawy, były przedmiotem jego oceny. Z tego względu zarzut naruszenia art. 378 k.p.c. był także uzasadniony.

Art. 328 § 2 k.p.c., który odpowiednio znajduje zastosowanie do wyroków sądów drugiej instancji, wymaga wskazania podstawy prawnej wydanego rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny uznał, że roszczenie powoda, wobec wykonania przez niego umowy, zostało prawidłowo ocenione przez Sąd Okręgowy za uzasadnione. W skardze kasacyjnej trafnie jednak zarzucono, że Sąd Apelacyjny nie wskazał przepisów prawa materialnego, które brał pod uwagę dokonując takiej oceny, co nakazuje uznać zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. za uzasadniony.

W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że ocena czy właściwie zastosowano przepisy prawa materialnego jest możliwa jedynie w przypadku, gdy dokonano niezbędnych w tym zakresie ustaleń faktycznych. Wobec zasadności wskazanych wyżej zarzutów skargi kasacyjnej, odnoszących się do podstawy naruszenia przepisów postępowania, ocena zawartych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia prawa materialnego stała się zatem bezprzedmiotowa.

Wobec zasadności zarzutów skargi kasacyjnej wypełniających podstawę naruszenia przepisów postępowania zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.